

A farkas próbálkozott, próbálkozott, de a téglaházikót sehogyan sem tudta szétverni. Ezért hát föl-mászott a házikó tetejére, s a kéményen át beugrott a szobába. Csakhogy a tűzhelyen hatalmas fazékban lobogott, forrt a víz, és a mérges farkas a kéményből egyenest a forróvízes fazékba pottyant. A kismalacok meg gyorsan egy nehéz vasfedőt tettek a fazékra, aztán egymásba kapaszkodva táncoltak és énekeltek:

– Lompos farkas, fekete, minket ugyan nem kapsz be!

(angol népmese)

A kecskegidák és a farkas

Lipták Ildikó³

Az alábbiakban arra teszek kísérletet, hogy többféle módszer alkalmazásával adjak kiinduló ötletet a történet feldolgozására a tanulók képességeinek fejlesztése, a megértés mélyítése, esetleg egy előadás létrehozása érdekében.

A történet feldolgozása során az alábbi történetváz szerint dolgozunk:

Volt egyszer egy kecskemama, aki egy csodaszép erdei tisztáson lakott kis gidáival.

Egy napon az anyának a városba kellett mennie élelemért.

A gidák megígérték, hogy anyjuk távollétében nem hagyják el biztonságos otthonukat, és jól viselkednek, de megszegették az ígéretüket.

Így kerültek a tisztás körül ólalkodó farkas csapdájába, ami kis híján a vesztüket okozta.

Szabályjátékok

Amennyiben nagyobb lélegzetű munkára készülünk, akkor érdemes lehet az egyéni szerepek kidolgozására is gondot fordítani. Ez esetben (beszélő) nevek kitalálása, és azok megtanulása a név-tár, név-kör, zsipp-zsupp játékok szabályai szerint.

Improvizációs játékok

A kis gidák – bár megígérték, hogy jól fognak viselkedni – kevéssel az anya távozása után kimentek a házból, és vígan futkároztak a tisztáson.

Készítsünk kiscsoportokban rövid improvizációt, ami azt mutatja be, hogy miért és hogyan történhetett ez meg!

Dramatikus játékok

Az anya távozása utáni percek a házban. Miről beszélgetünk, mit cselekszünk? A kinti környezet körvonalazása is megtörténhet úgy, hogy arról beszélgetünk, mi mindent lenne kedvünk csinálni odakint ebben a szép napsütésben.

A házból való kiszabadulás utáni önfeledt játék a tisztáson és a környéken. A környezeti jellemzők további bővítése. Ezeket az információkat a tanár arra (is) használja, hogy a kis kecskék veszélybe kerülésének lehetőségeit találja ki közben. (A farkas például olyan helyeken bukkanhat fel, amelyeket a gyerekek mint vágyott célpontot említenek.)

★

Tanítási (komplex) dráma

Téma: szabálykövetés, összefogás

Keret: a kecskemama magára hagyja kis gidáit, akik bajba kerülnek

Fókusz: Hogyan tudjuk saját magunkat bajba sodorni, és mit kezdünk cselekedeteink következményeivel?

Narráció és gyűlés: a sok kecskegidáról, akik az erdő szélén éltek anyjukkal egy kis házban

A tanár hol mesél, hol az anya szerepéből megszólítja a gyerekeket. Például: „Hol volt, hol nem volt,

³ Lipták Ildikó: Módszertani segédlet a DRÁMA és SZÍNJÁTEK tárgy tanításához, Alapfok. In. Kaposi László (szerk.): Módszertani segédlet a BÁBJÁTEK és a BÁBKÉSZÍTÉS valamint a DRÁMA és SZÍNJÁTEK tárgyak tanításához, 2013

erdő közepében, takaros kis házban, élt egy kecske mama a sok kis gidájával. Hosszan tartó hűvös, esős időszak alatt kiürült az éléskamra. A gyerekek egyre gyakrabban kértek olyasmit, ami nem volt odahaza. De az anyuka sokat gondolt arra, hogy mi mindentől kell féltetnie csemetéit, ha ő elmegy otthonról. Mi minden járt a fejében? (Gyűjtés, majd a következő pillanatban a tanár mint anya fordul a gyerekekhez. A szerepbe lépést érdemes legalább testtartás-váltással jelezni: például, ha eddig mindannyian a szőnyegen ültünk, feláll.) *Tudjátok, mitől félek? Attól, hogy ha elmegyek a városba élelemért...*” (és sorolja azokat a lehetséges gondokat, amelyeket az imént együtt gyűjtöttünk össze). Beszéljünk meg egy jelet, melyből tudni fogjuk, hogy ajtót nyithatunk, az anyukánk kopogtat! (Ritus.)

Gondolatkövetés (ha kiéleződik, akkor belső hangok is lehet belőle)

Az anya távozása után a gyerekek egy ideig csendben ültek a házban, és sok minden járt a fejükben. Hallgassunk meg ezek közül néhány gondolatot! Segítsük a kontextusban való gondolkodást kérdésekkel, között mondatkezdésekkel! Például: „A gyerekek közül többen leginkább arra vágytak, hogy...”, „Néhányan amiatt aggódtak, hogy...”, „Különböző ötletek jutottak eszükbe azzal kapcsolatban, hogy most mit csináljanak...”.

Van rá esély, hogy a drámajátékos védettség arra ösztönzi a játszókat, hogy úgy döntsenek, szabályt szegve kimennek a házból (mivel a játékban értelemszerűen a kalandot keresik). Ha maguk nem hozzák ezt az ötletet, a tanár narrációjából tudjuk meg.

Narráció

„A gyerekek egyszer csak azt vették észre, hogy már mindannyian kint futkosnak a réten.”

Hogyan történt?

A rendelkezésünkre álló idő, a fejlesztendő területek és a kitűzött célok figyelembe vételével válasszunk munkaformát, mellyel válaszolunk e kérdésre! Például: tanúskodás, állóképek, kiscsoportos improvizációk, naplórészlet stb.

Jelenet

A tanár egy farkas bábbal megjeleníti a kecskék veszedelmes ellenfelét. Egy monológot hallunk tőle, amiből megtudjuk, hogy valahol a játszó gyerekek közelében bujkál, és akármikor elkaphat egy kis kecskét...

Narráció

„Ahogyan a gyerekek futkostak a réten, egyszer csak egy hideg fuvallatot éreztek meg az arcukon. Eddig nem tapasztaltak ilyesmit, nagyon furcsa érzés volt, ezért mind megálltak egy pillanatra. Már épp indultak volna, hogy gyorsan befussanak a házba, de akkor többen is úgy látták, mintha megmozdult volna az ajtó, sőt, mintha egy alak tűnt volna fel bent a házban, az ablaknál. Közelebb húzódtak egymáshoz, és csendben beszélni kezdtek...”

Innentől kezdve a tanárnak úgy kell kézben tartania a játékot, hogy közösen improvizálva épp addig tartsa fenn a veszélyhelyzet feszültségét, míg a tanulókat pozitív energiákkal a játékban képes tartani. (Ami felmerülhet: nem lehetünk biztosak abban, hogy valóban a farkast láttuk-e bent, lehet, hogy csak képzeltek, de lehet, hogy az anyukánk jött haza stb. – dramatikus játék.)

A játék egy pontján megérkezik az édesanya (a tanár szerepben), és így ösztönzi a gyerekeket arra, hogy reflektáljanak a helyzetükre.

Kiscsoportos improvizációk

Találjunk ki olyan cselekvéseket, melyek hatására – ha bent volt –, elmenekült a farkas!

Reflexiók

Tanúskodás

A házba visszatérve, a kecskemama arról faggatja a gyerekeit, hogy hogyan és miért kerültek ilyen helyzetbe.

Gondolatkövetés

A tanár narrációját követve a kecskegyerekek lefekszenek, elalszanak, és meghallgatjuk, miről álmodnak...